

# Şeâir ne demektir? Ezan bir Şeâir midir?

**“Şeâir ne demektir? Ezan bir Şeâir midir? Başka dillere çevrilemeyişi şeâir olmasıyla mı ilgilidir? Neden?”**

İslâm cihanşümul bir dindir. Kendisine bütün beşeriyeti muhatap alır. Mesajı tüm insanlığadır. Müjdesi ve cezâsı tüm beşeriyeti ihâta eder. Değerleri, mefhumları, emirleri, nehiyleri, görüş açısı, dili cihanşümuldur.

İslâm'ın topluma ve topyekûn beşeriyete bakan ve “hak din” oluşunu simgeleyen ve belgeleyen bir vitrini vardır. Bu vitrin, İslâm'ın sosyal yönünü ve görüntüsünü oluşturur. Dünyanın neresinde, hangi ırktan ve hangi dinden olursa olsun, dili ve kültürü ne olursa olsun, tüm insanlık İslâmiyeti bu mühürle tanır, bu vitrinle görür, bu görüntü ile bilir. İşte bu mühre, bu vitrine ve bu görüntüye “Şeâir” diyoruz. Dili cihanşümûldur, küreseldir, evrenseldir. Şeâirin dilini hangi dinden ve ırktan olursa olsun, tüm beşeriyet anlar.

Bundandır ki, şeâirin sünnet de olsa en cüz'îsinin büyük ehemmiyeti hâiz bulunduğunu beyan eden Bedüzzaman Hazretleri, tüm insanlıkla direkt ilgisi nedeniyle, umûmun rızâsı olmadan ona ilişilemeyeceğini, ona ilişmenin tüm Müslümanların ve tüm insanlığın hukûkuna tecâvüz olduğunu kaydeder. (1)

Dünyanın neresine gidilirse gidilsin; Allah'a çağrı, ibâdeti tebliğ ve günahlardan arınmaya dâvet olan Ezan-ı Muhammedî (asm) bir şeâirdir. Yani cihanşümul bir değerdir. Tüm insanlığın ortak malıdır ve ortak hakkıdır. Bir memleketin, dünyadan koparak ezanı yalnız kendi diline çevirmesi ve bu çeviriyi ibâdet metni olarak kullanması ezanın “şeâir” sıfatına, yani küreselliğine ters düşer. Çünkü o dili anlamayan bir insan, o çağrıyı anlamaz, o dâvete muhatap olmaz. Oysa özde, o da aynı davete muhtaç ve muhataptır.

Bedüzzaman'a göre, işin bir diğer önemli yönü de şudur ki; dînimizde bir kısım emirler “taabbüdî”dirler. Yani, teşrîi doğrudan vahye dayalıdır. Emrolunduğu için yapılırlar. Aklın muhâkemesine tâbi değildirler. Hikmet ve maslahatla değiştirilmezler. Yalnız bilinen hikmetler gözetilerek yapılmazlar. Çünkü o bilinen

hikmetler, bilinmeyenlerin yanında denizde bir damla gibidir. Şeâir, dînin taabbüdü kısmındandır.

Meselâ biri çıkıp, “Ezanın hikmeti, Müslümanları namaza çağırmaktır. Şu halde tüfenk atmak kâfîdir” dese, olmaz. Çünkü namaza çağırmak, ezanın binlerce hikmetlerinden bir tanesidir. Tüfenk sesi o maslahatı verse bile; tüm insanlık nâmına, yahut o şehrin ahâlîsi adına, kâinâtın yaratılışının büyük netîcesi ve insanlığın yaratılış gâyesi olan “Tevhidin ilanına” ve “Allah’ın rubûbiyetine ve ulûhiyetine karşı kulluğun izharına” vâsıta olan ezanın yerini aslâ tutamaz. (2)

O halde, ibâdet dili olarak, ezanın, orijinal metninden uzaklaştırılmasına imkân ve icâzet yoktur.

**Dipnot:**

1-Mektûbât, s. 385;

2-Mektûbât, s. 386